

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

tot wijziging van het tot wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit bouwen leefomgeving en het Omgevingsbesluit ter uitvoering van de Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten 20.. (Besluit uitvoering Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten)

[KetenID W GK029472]

Op de voordracht van Onze Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van [datum] , nr. ...;

Gelet op de artikelen 11.6, 16.40, eerste lid, 16.77b, tweede lid, en 18.2, tweede lid, van de Omgevingswet;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van [datum], nr. ...);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van [datum], nr. ...;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

Het **Besluit activiteiten leefomgeving** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1a, eerste lid, wordt na "16.1, tweede en derde lid," ingevoegd "18.2, tweede lid,"

B

Aan het opschrift van afdeling 2.2 wordt toegevoegd "en bestuursrechtelijke handhavingstaak".

C

Na artikel 2.9 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.9a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

1. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8 of 2.9 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.
2. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor de regels in paragraaf 5.3.1 bij het bevoegd gezag, bedoeld in deze afdeling.
3. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor de regels in paragraaf 5.4.1a bij Onze Minister van Klimaat en Groene Groei.

D

Na artikel 6.4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6.4a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

1. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 6.3 of 6.4 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.
2. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor artikel 6.15 bij Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

E

Na artikel 7.4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7.4a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

1. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 7.3 of 7.4 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.
2. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor artikel 7.15 bij Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

F

Na artikel 8.4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 8.4a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

1. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 8.3 of 8.4 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.
2. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor artikel 8.14 bij Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

G

Na artikel 9.6 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 9.6a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

1. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 9.3, 9.4, 9.5 of 9.6 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

2. Voor artikel 9.17 berust de bestuursrechtelijke handhavingstaak ook bij het in artikel 9.3, 9.4, 9.5 of 9.6 aangewezen bevoegd gezag.

H

Na artikel 10.5 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 10.5a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 10.3, 10.4 of 10.5 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

I

Na artikel 11.4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 11.4a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 11.3 of 11.4 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

J

Na artikel 11.25 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 11.25a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 11.24 of 11.25 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

K

Na artikel 11.114 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 11.114a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 11.113 of 11.114 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

L

Na artikel 12.3 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 12.3a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 12.3 waarvoor op grond van dat artikel het bevoegd is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

M

Na artikel 13.5 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 13.5a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

1. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 13.3, 13.4 of 13.5 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.
2. Voor artikel 13.12 berust de bestuursrechtelijke handhavingstaak ook bij het in artikel 13.3, 13.4 of 13.5 aangewezen bevoegd gezag.
3. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor artikel 13.13 bij Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

N

Na artikel 14.5 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 14.5a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 14.3, 14.4 of 14.5 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

O

Na artikel 15.3 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 15.3a (toedeling bestuursrechtelijke handhaving)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 15.3 waarvoor op grond van dat artikel het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

P

Na artikel 17.4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 17.4a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

1. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 17.3 of 17.4 waarvoor op grond van een van die artikelen het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.
2. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor de artikelen 17.24 tot en met 17.28 bij Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Q

Na artikel 18.5 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 18.5a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 18.4 waarvoor op grond van dat artikel het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

R

Na artikel 18.20 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 18.20a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 18.19 of 18.20 waarvoor op grond van dat artikel het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

S

Na artikel 19.1d wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 19.1e (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit als bedoeld in artikel 19.1a bij het bevoegd gezag dat beslist op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 19.1c.

Artikel II

Het **Besluit bouwwerken leefomgeving** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1a, eerste lid, wordt na "16.1, derde lid," ingevoegd "18.2, tweede lid,"

B

Na artikel 2.2 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 2.2a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

1. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit waarvoor op grond van artikel 2.2 het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.
2. De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel in afdeling 6.4 bij Onze Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

C

Na artikel 7.30 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7.30a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak berust voor een regel over een activiteit waarvoor op grond van artikel 7.30 het bevoegd gezag is aangewezen, ook bij dat bevoegd gezag.

Artikel III

Het **Besluit kwaliteit leefomgeving** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1a, eerste lid, wordt na "16.139, eerste lid," ingevoegd "18.2, tweede lid,"

B

Aan afdeling 3.4 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 3.17a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor artikel 3.17 als het gaat om naleving door een andere rechtspersoon dan het waterschapsbestuur, berust bij het dagelijks bestuur van het waterschap.

C

Aan paragraaf 3.5.3 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 3.29a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor artikel 3.29, tweede lid, berust bij Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

D

Aan paragraaf 11.2.5.1 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 11.50a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor artikel 11.45, vierde lid, onder d, berust bij Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Artikel IV

Het **Omgevingsbesluit** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1a, eerste lid, wordt "18.2, vierde en zesde lid," vervangen door "18.2, tweede lid,".

B

Artikel 5.6 vervalt.

C

Aan hoofdstuk 6 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 6.4a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor de regels in dit hoofdstuk berust bij gedeputeerde staten of, als het gaat om een faunabeheereenheid of faunabeheerplan als bedoeld in artikel 6.4, bij Onze Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.

D

In artikel 7.5, onderdeel e, wordt "de beoogde vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer van de fysieke leefomgeving waarvoor het onteigeningsbelang nodig is" vervangen door "het onteigeningsbelang, bedoeld in artikel 11.6 van de wet".

E

Artikel 7.6 komt te luiden:

Artikel 7.6 (terinzagelegging ontwerponteigeningsbeschikking)

1. Het ontwerp van de onteigeningsbeschikking wordt ter inzage gelegd met een grondtekening waarop is weergegeven of vermeld:
 - a. de ligging van de percelen of gedeelten van percelen die tot de te onteigenen onroerende zaak of zaken behoren en de kadastrale nummers van die percelen op een goed afleesbare en op de tekening vermelde schaalgrootte;
 - b. elke te onteigenen onroerende zaak;
 - c. de aansluiting van de te onteigenen onroerende zaak of zaken op het daaromheen gelegen gebied; en
 - d. een noordpijl en de naam van de gemeente of gemeenten.
2. Als sprake is van een onteigeningsbelang als bedoeld in artikel 11.6, eerste lid, van de wet, wordt met het ontwerp van de onteigeningsbeschikking ook ter inzage gelegd het ter inzage gelegde ontwerp van het omgevingsplan of het projectbesluit, het vastgestelde omgevingsplan of projectbesluit, de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of de verleende omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarmee de beoogde vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer van de fysieke leefomgeving mogelijk wordt gemaakt, met daarop ook een projectie van de grondtekening, bedoeld in het eerste lid.

F

Na artikel 10.9 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 10.9a (publicatie ontwerp en beschikbaar stellen geconsolideerd programma)

1. Bij de voorbereiding van een programma van een bestuursorgaan van een gemeente, een waterschap, een provincie of het Rijk waarop afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, wordt van het ontwerp mededeling gedaan in het gemeenteblad, het waterschapsblad, het provinciaal blad respectievelijk de Staatscourant.
2. Artikel 19 van de Bekendmakingswet is van overeenkomstige toepassing op een programma.

G

Aan paragraaf 10.8.5 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 10.42c0 (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor de artikelen 10.39a, 10.39b, 10.39c en 10.41 berust bij het bestuursorgaan dat het verzoek, bedoeld in die artikelen, heeft gedaan.

H

Aan paragraaf 10.8.6 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 10.46a (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor artikel 10.42d berust bij het bestuursorgaan dat is aangewezen in artikel 11.56 van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

I

Aan paragraaf 10.8.7 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 10.49a0 (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor de artikelen 10.48 en 10.49, eerste lid, als het gaat om de naleving door een instantie als bedoeld in die artikelen, berust bij Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

J

Aan paragraaf 10.8.8 wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 10.49f (toedeling bestuursrechtelijke handhavingstaak)

De bestuursrechtelijke handhavingstaak voor artikel 10.49e, eerste lid, onder b, berust bij het college van burgemeester en wethouders.

K

De artikelen 13.1 en 13.2 vervallen.

Artikel V

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel VI

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit uitvoering Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten.

Lasten en bevelen dat dit besluit en de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

NOTA VAN TOELICHTING

I. Algemeen deel

1. Algemeen

Inleiding

Met de totstandkoming van het stelsel van de Omgevingswet en de invoering van die wet op 1 januari 2024 heeft een integrale herziening van het omgevingsrecht plaatsgevonden. Een omvangrijke operatie waarmee is gestreefd naar een meer samenhangende benadering van het beleid en de regelgeving over de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet bundelt deze regelgeving om te komen tot eenvoudigere en toegankelijke regels voor iedereen.

Met de Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten (verder: WOws) worden wijzigingen doorgevoerd die de functionaliteit van het stelsel moeten ondersteunen, verduidelijken en verbeteren.¹ De WOws heeft tot doel het opheffen van de onvolkomenheden en het verbeteren van het stelsel van de Omgevingswet in lijn met de oorspronkelijke verbeterdoelen en uitgangspunten van de Omgevingswet. De WOws bevat wijzigingen die naar aanleiding van de eerste ervaringen met de Omgevingswet vanuit de praktijk zijn aangedragen en enkele ambtshalve wijzigingen die de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening zelf uit hoofde van haar stelselverantwoordelijkheid doorvoert.

De WOws maakt onderdeel uit van de eerste tranche van de Vereenvoudigingswet die is aangekondigd in het coalitieakkoord 'Aan de slag'.² De WOws omvat een pakket aan verbeteringen van instrumenten binnen zowel de Omgevingswet als de Invoeringswet Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht. De verbeteringen en vereenvoudigingen raken direct aan de voorspelbaarheid voor inwoners, bedrijven en overheden en de uitvoerbaarheid van het stelsel.

Vier onderdelen van de WOws vergen wijzigingen op het niveau van een algemene maatregel van bestuur (verder: AMvB). Het Besluit uitvoering Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten (verder: dit wijzigingsbesluit) voorziet hierin.

Het gaat meer specifiek om aanpassing van:

- het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit bouwwerken leefomgeving, Besluit kwaliteit Leefomgeving en het Omgevingsbesluit vanwege het verduidelijken van regels over de taaktoedeling van bestuurlijke handhaving in de Omgevingswet (par. 2.1);
- het Omgevingsbesluit:
 - zodat het ontwerpprogramma net zoals het vastgestelde programma raadpleegbaar is via de landelijke voorziening van het Digitale stelsel Omgevingswet (verder: DSO-LV) (par. 2.2);
 - vanwege het verplaatsen van regels met daarin de inhoudelijke eisen van het projectbesluit naar wetsniveau (par. 2.3);
 - in verband met wijzigingen ten aanzien van de onteigeningsbelangen genoemd in de Omgevingswet (par. 2.4).

¹ PM Kamerstuknummer ingediend wetsvoorstel.

² Aan de slag, *Bouwen aan een beter Nederland*, Coalitieakkoord 2026-2030 D66, VVD en CDA, 30 januari 2026.

Context

Het stelsel van de Omgevingswet bestaat op rijksniveau uit de Omgevingswet en vier algemene maatregelen van bestuur: het Besluit activiteiten leefomgeving (ook wel: Bal), het Besluit bouwwerken leefomgeving (ook wel: Bbl), het Besluit kwaliteit leefomgeving (ook wel: Bkl) en het Omgevingsbesluit. Daarnaast is er nog de ministeriële regeling: de Omgevingsregeling. Samen met decentrale regels in de omgevingsplannen van gemeenten, de waterschapsverordeningen van de waterschappen en de omgevingsverordeningen van de provincies bieden ze het juridische kader voor opgaven en ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving omvat onder meer bouwwerken, infrastructuur, water, bodem, lucht, landschappen, natuur en cultureel erfgoed.

De verbeterdoelen voor de stelselherziening van het omgevingsrecht waren:

- het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving; en
- het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.³

Het stelsel van de Omgevingswet wordt continue verbeterd en doorontwikkeld waarbij nieuwe ontwikkelingen of ervaringen in de uitvoeringspraktijk telkens zal vragen om nieuwe wijzigingswetten, -besluiten en -regelingen. Dit wijzigingsbesluit maakt onderdeel uit van dit proces. De Omgevingswetregelgeving en ook dit wijzigingsbesluit gelden niet voor de openbare lichamen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES).

2. Hoofdpijnen van het voorstel

2.1 Bestuursrechtelijke handhaving

Met de WOws is de systematiek van de toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak onder de Omgevingswet herzien. Deze herziening is wetstechnisch van aard. De achtergrond van deze wijzigingen is kort samengevat de inzichtelijkheid van het omgevingsrecht te vergroten waar het gaat om het aanwijzen van het bestuursorgaan dat is belast met de bestuursrechtelijke handhaving. Met dit wijzigingsbesluit wordt bewerkstelligd dat in de algemene maatregelen van bestuur onder de Omgevingswet voor iedere daarbij gestelde algemene regel expliciet is bepaald welk bestuursorgaan belast is met de bestuursrechtelijke handhaving van de desbetreffende regel. Ook voor de Omgevingsregeling is dat nodig. Dit wordt apart geregeld via een wijzigingsregeling.

2.1.1 Aanwijzen handhavend bevoegd gezag algemene regels Rijk

Voor de uitwerking van de met de WOws gewijzigde ontwerpprincipes zijn in het Bal, het Bbl, het Bkl en het Ob bepalingen toegevoegd over de taaktoedeling van bestuursrechtelijke handhaving in de Omgevingswet.

Leidend hierbij is wat de wetgever met artikel 18.2, tweede lid, van de Omgevingswet (nieuw) opdraagt: de bestuursrechtelijke handhavingstaak voor de algemene regel uit

³ Kamerstukken II 2013/14, 33962, nr. 3, p. 25-26.

een algemene maatregel van bestuur onder de Omgevingswet wordt in die algemene maatregel van bestuur vastgelegd. Daarbij geldt dat wanneer al een bestuursorgaan op grond van artikel 4.3 van de Omgevingswet is aangewezen als bevoegd gezag voor het in ontvangst nemen van een melding, het stellen van een maatwerkvoorschrift en het nemen van een beslissing op een aanvraag om toestemming tot het treffen van een gelijkwaardige maatregel, dat bestuursorgaan wordt aangewezen. In de tabel opgenomen in paragraaf 2.1.3 van dit algemeen deel (hierna: de tabel) aangeduid als ontwerpprincipe a.

Als maatwerkvoorschriften en toestemmingen gelijkwaardigheid niet mogelijk zijn en het doen van een melding evenmin in de desbetreffende regels is voorgeschreven, moet de bestuursrechtelijke handhavingstaak ook worden toegewezen. Een voorbeeld van een dergelijke regel is artikel 13.12 Bal, dat de verboden bevat om een rijksmonument of een voorbeschermd rijksmonument te beschadigen of te vernielen en om onderhoud aan een rijksmonument te onthouden. Dit is ontwerpprincipe b uit de tabel.

Daarnaast zijn ook enkele gevallen waarbij algemene regels zijn gestoeld op andere grondslagen in de Omgevingswet dan artikel 4.3. Bijvoorbeeld bepalingen over faunabeheer op grond van hoofdstuk 8 van de Omgevingswet of gegevensverstrekking door rechtspersonen op grond van artikel 20.6. Dit is ontwerpprincipe c uit de tabel. Zowel bij ontwerpprincipe b als c wordt met inachtneming van de algemene criteria voor de verdeling van taken en bevoegdheden uit artikel 2.3 Omgevingswet, een bestuursorgaan aangewezen. Daarbij wordt niet beoogd een verandering aan te brengen in de toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak zoals die was voor dit wijzigingsbesluit.

Kortom, met de wijzigingen uit dit wijzigingsbesluit wordt direct in samenhang met de algemene regel duidelijk zichtbaar gemaakt welk bestuursorgaan voor welke algemene regel is aangewezen voor de bestuursrechtelijke handhaving van die regel.

2.1.2 Verwijderen artikelen aanwijzen handhavend bevoegd gezag algemene regels

Daarnaast wordt de aanwijzing van het bevoegd gezag belast met de bestuursrechtelijke handhavingstaak ook nog op een andere manier gewijzigd. In artikel 13.1 van het Omgevingsbesluit was geregeld dat, in afwijking van de zogenoemde restbevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders in de Omgevingswet,⁴ bij een ander bestuursorgaan de bestuursrechtelijke handhavingstaak berustte. Dit is niet meer nodig, nu expliciet wordt geregeld welk bestuursorgaan voor welke algemene regel is aangewezen voor de bestuursrechtelijke handhaving van die regel. In feite heeft er dus een overheveling plaatsgevonden van een aantal onderdelen uit het Ob naar, in dit geval, zowel het Bbl als het Bal. Ontwerpprincipe d uit de tabel.

2.1.3 Tabel bestuursrechtelijke handhaving

Zoals in de voorgaande paragrafen beschreven zijn er verschillende achtergronden voor het toedelen van de bestuursrechtelijke handhavingstaak in de verschillende algemene maatregelen van bestuur en wel als volgt:

- a. aangewezen als bevoegd gezag op grond van artikel 4.3 Ow;
- b. aanwijzing met inachtneming van artikel 2.3 van de Omgevingswet: regel vindt grondslag in artikel 4.3 van de Omgevingswet, geen bevoegd gezag;

⁴ Op basis van artikel 18.2, vijfde lid en zesde lid Ow (oud).

- c. aanwijzing met inachtneming van artikel 2.3 van de Omgevingswet: regel heeft een andere grondslag dan artikel 4.3 van de Omgevingswet, geen bevoegd gezag aangewezen;
- d. vanuit het Ob.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van verschillende artikelen die de bestuursrechtelijke handhavingstaak toedelen en de achtergrond daarvan. In de artikelsgewijze toelichting zal hier ook naar worden verwezen.

Gewijzigd artikel	Achtergrond
<i>Besluit activiteiten leefomgeving</i>	
2.9a, eerste lid	a
2.9a, tweede lid	c, d; artikel 13.1, tweede lid, onder e Ob
2.9a, derde lid	c, d; artikel 13.1, eerste lid, onder d Ob
6.4a, eerste lid	a
6.4a, tweede lid	b
7.4a, eerste lid	b
7.4a, tweede lid	b
8.4a, eerste lid	a
8.4a, tweede lid	b
9.6a, eerste lid	a
9.6a, tweede lid	b
10.5a	a
11.4a	a
11.25a	a
11.114a	a
12.3a	a
13.5a, eerste lid	a
13.5a, tweede lid	b
13.5a, derde lid	b, d; artikel 13.1, eerste lid, onder e en 3 ^e Ob
14.5a	a
15.3a	a
17.4a, eerste lid	a
17.4a, tweede lid	b
18.5a	a
18.20a	a
19.1e	b
<i>Besluit bouwwerken leefomgeving</i>	
2.2a, eerste lid	a
2.2a, tweede lid	b, d; artikel 13.1, eerste lid onder i Ob
7.30a	a
<i>Omgevingsbesluit</i>	b
<i>Besluit kwaliteit leefomgeving</i>	b

2.2 Programma

Aanvankelijk gold er onder stelsel van de Omgevingswet geen verplichting om over het ontwerpprogramma - dat in het kader van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure naar buiten wordt gebracht - mededeling te doen door publicatie in het voor het bestuursorgaan aangewezen publicatieblad. Met dit wijzigingsbesluit wordt dit alsnog geregeld. De wijziging strekt ertoe inzichtelijkheid, de

voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht te vergroten. De mededelingsplicht houdt in dat het enkel ter inzage leggen van het *ontwerp*programma gecombineerd met een kennisgeving daarvan in het publicatieblad niet voldoende is, maar dat het volledige *ontwerp*programma moet worden gepubliceerd.

De wijziging heeft tot gevolg dat iedereen de inhoud van het *ontwerp*programma kan inzien via het onderdeel regels op de kaart in de landelijke voorziening van het Digitale Stelsel Omgevingswet.⁵ Met behulp van de plansoftware bij bevoegd gezagen zal de mededeling met toepassing van de standaarden worden opgesteld en aan de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVVB) worden aangeleverd voor de publicatie in het publicatieblad. Informatie uit de officiële publicatie wordt vervolgens gebruikt om het ontwerp ook in het DSO-LV te tonen.

In de Omgevingswet is een verplichting opgenomen om het *vastgestelde* programma bekend te maken door middel van publicatie in het betreffende publicatieblad, als het gaat om de verplichte en onverplichte programma's als bedoeld in de paragrafen 3.2.2 en 3.2.3 en programma's met een programmatische aanpak als beschreven in paragraaf 3.2.4. Met de WOws geldt deze publicatieplicht ook voor *vrijwillige* programma's die enkel op grond van paragraaf 3.2.1 zijn vastgesteld.⁶ Hierdoor wordt de kenbaarheid van het vrijwillige programma vergroot.

Met de onderhavige wijziging wordt voorkomen dat er een verschil is tussen het *ontwerp*programma en het *vastgestelde* programma. De mededeling in het publicatieblad brengt namelijk eigen vormgevingsvereisten met zich mee doordat de standaarden van toepassing worden op het *ontwerp*programma. Deze vormgevingsvereisten gelden ook voor de publicatie van het vastgestelde programma in het betreffende publicatieblad.⁷ Als van het ontwerpprogramma eenmaal conform de standaard mededeling is gedaan in het betreffende publicatieblad en het ontwerpprogramma is raadpleegbaar in het DSO-LV, dan kan in de software bij het opstellen van het vast te stellen programma gebruik worden gemaakt van de tekst van het ontwerpprogramma zoals dat aangeleverd voor het DSO-LV. Eventuele wijzigingen die in de tekst worden doorgevoerd naar aanleiding van zienswijzen kunnen in de software aangepast worden. De tekst voor programma hoeft dus niet opnieuw te worden ingevoerd, de ingevoerde tekst voor het ontwerpprogramma kan opnieuw worden gebruikt. Toepassing van de standaarden op het ontwerpprogramma heeft tot gevolg dat zowel het *ontwerp*programma als het *vastgestelde* programma raadpleegbaar is in het DSO-LV.

Aanvullend wordt geregeld dat een wijziging van een programma geconsolideerd beschikbaar worden gesteld. Deze verplichting verhoogt de gebruiksvriendelijkheid, omdat er één programma wordt vastgesteld waarin alle wijzigingen zijn opgenomen, in plaats van dat er meerdere documenten moeten worden geraadpleegd in het DSO-LV.

2.3 *Projectbesluit*

In de WOws is een wetstechnische wijziging opgenomen die ertoe strekt dat de regels uit artikel 5.6 van het Omgevingsbesluit over de inhoud van het projectbesluit, worden

⁵ Dit volgt uit de Regeling standaarden publicaties Omgevingswet artikel 2.

⁶ Artikel 16.77b, tweede lid Omgevingswet (nieuw).

⁷ Op grond van artikel 16.77b, tweede lid, Omgevingswet (nieuw) en de Regeling standaarden publicaties Omgevingswet artikel 2.

verplaatst naar afdeling 5.2 van de Omgevingswet.⁸ Hierdoor zijn alle regels die zien op de inhoud van het projectbesluit opgenomen op één plek binnen het stelsel van de Omgevingswet. Achtergrond van deze wijziging is het beperken van de gelaagdheid in regelgeving. Doordat de inhoudelijke eisen uit artikel 5.6 van het Omgevingsbesluit voortaan op wetsniveau zijn geborgd, is dit artikel niet langer nodig.

2.4 *Onteigening*

Onteigening is het in het algemeen belang ontnemen van de eigendom van onroerende zaken. Als het niet lukt om onroerende zaken vrij van rechten en lasten minnelijk te verwerven, kan de overheid een onteigeningsprocedure starten. Die procedure start formeel met het opstellen en ter inzage leggen van de ontwerponteigeningsbeschikking. Het Omgevingsbesluit bepaalt welke specifieke informatie de onteigeningsbeschikking in ieder geval moet bevatten.⁹ Verder bepaalt het Omgevingsbesluit welke informatie tezamen met de ontwerponteigeningsbeschikking ter inzage wordt gelegd.¹⁰ De betreffende bepalingen zijn gewijzigd in verband met het tweede lid van artikel 11.6 van de Omgevingswet, dat is toegevoegd via de WOWs.

Artikel 11.6 van de Omgevingswet regelt in welke gevallen sprake is van een onteigeningsbelang. De aanwezigheid van een onteigeningsbelang is één van de voorwaarden voor het geven van een onteigeningsbeschikking.¹¹ De hoofdregel is dat het onteigeningsbelang wordt onderbouwd met een omgevingsplan, omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of projectbesluit. Het nieuwe tweede lid van artikel 11.6 bevat enkele uitzonderingen op deze hoofdregel. Dat lid regelt in welke bijzondere gevallen ook sprake is van een onteigeningsbelang, hoewel een ten behoeve van de in dat artikellid specifiek genoemde werken of situaties vastgesteld omgevingsplan, omgevingsvergunning of projectbesluit ontbreekt. Het gaat bijvoorbeeld om vergunningvrije gevallen of gevallen waarin het nemen van een dergelijk besluit niet doelmatig of passend is.¹²

De in dit wijzigingsbesluit opgenomen wijziging van artikel 7.5, onder e, van het Omgevingsbesluit regelt dat de onteigeningsbeschikking altijd een beschrijving bevat van het onteigeningsbelang waarvoor wordt onteigend. Daarbij maakt het niet uit of het onteigeningsbelang is gebaseerd op het eerste of tweede lid van artikel 11.6 van de Omgevingswet. Een formulering die uitgaat van een beschrijving van de *beoogde* vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer van de fysieke leefomgeving, zou mogelijk zo kunnen worden geïnterpreteerd dat geen zakelijke beschrijving nodig is als sprake is van een onteigeningsbelang als bedoeld in artikel 11.6, tweede lid, van de Omgevingswet. Om dergelijke misinterpretaties te voorkomen is in het Omgevingsbesluit een meer neutrale formulering opgenomen.

In artikel 7.6 van het Omgevingsbesluit wordt verduidelijkt dat bij de terinzagelegging van de ontwerponteigeningsbeschikking het onderliggende (ontwerp) ruimtelijk besluit of aangevraagde ruimtelijk besluit alleen ter inzage wordt gelegd als het onteigeningsbelang is gebaseerd op het eerste lid van artikel 11.6 van de Omgevingswet. Het gaat hier om de terinzagelegging van het besluit dat de beoogde

⁸ Artikel 5.51, eerste lid van de Omgevingswet (nieuw).

⁹ Naast informatie genoemd in artikel 7.5 van het Omgevingsbesluit moet in de onteigeningsbeschikking ook worden gemotiveerd dat de onteigening aan de wettelijke criteria voldoet en moet de beschikking voldoen aan de eisen die de Awb aan beschikkingen stelt. Vgl. *Stb.* 2020, 532, p. 95-96 (Aanvullingsbesluit grondeigendom Omgevingswet).

¹⁰ Artikel 7.6 van het Omgevingsbesluit.

¹¹ Artikel 11.5 van de Omgevingswet

¹² Memorie van toelichting Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten 20xx, p. 9, 54-56 (RvS-versie).

vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer van de fysieke leefomgeving mogelijk maakt, of het ontwerp daarvan of, in geval van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, de aanvraag om die vergunning. Deze informatie wordt tezamen met het ontwerp van de onteigeningsbeschikking en de grondtekening ter inzage gelegd.¹³ Als het onteigeningsbelang is gebaseerd op het tweede lid van artikel 11.6 van de Omgevingswet, geldt deze verplichting niet, omdat een ten behoeve van de in dat artikellid specifiek genoemde werken of situaties vastgesteld (ontwerp) omgevingsplan, projectbesluit of omgevingsvergunning ontbreekt.

3. (Financiële) gevolgen

Hieronder worden de (financiële) gevolgen per onderdeel toegelicht.

Bestuursrechtelijke handhaving

De wijzigingen op het terrein van de bestuursrechtelijke handhaving hebben geen financiële gevolgen. Het gaat om wetstechnische aanpassingen die slechts verduidelijkingen in zich hebben om de inzichtelijkheid van het stelsel van de Omgevingswet te vergroten.

Programma

Uit de monitoringsrapportage Omgevingswet volgt dat er in 2025 154 programma's zijn vastgesteld.¹⁴ Hoeveel ontwerpprogramma's zijn vastgesteld is geen onderdeel van de monitoring van de Omgevingswet. Dit zullen er echter minder zijn dan het aantal vastgestelde programma's, omdat afdeling 3.4 van de Awb niet op elk programma van toepassing is en dus niet ieder programma in ontwerp ter inzage moet worden gelegd. Er zijn daarnaast nu al bevoegde gezagen die het ontwerpprogramma vrijwillig opstellen conform de standaarden en een kennisgeving plaatsen in het betreffende publicatieblad. Dit is bijvoorbeeld gebeurd voor het Ontwerp Programma Overgedragen Milieuregels van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, het ontwerp van het Water- en rioleringsprogramma Sliedrecht 2024 – 2028 van de gemeente Sliedrecht en het Ontwerp Provinciaal Programma Wonen en Werken van de provincie Utrecht. De gevolgen van de verplichting om mededeling te doen van een ontwerpprogramma door publicatie in het voor het bestuursorgaan aangewezen publicatieblad zijn zeer beperkt, omdat het vastgestelde programma al overeenkomstig de standaarden moet worden opgesteld.

Een consolidatieplicht voor programma's leidt evenmin tot een toename in de administratieve lasten. De software waarmee het programma in het DSO-LV wordt ingeladen beschikt al over de noodzakelijke functionaliteit om het programma geconsolideerd vorm te geven. Werken met geconsolideerde versies van het programma is bovendien gebruiksvriendelijker, omdat er één programma wordt vastgesteld. Het blijft daarnaast mogelijk om eerdere versies van het programma in te zien, omdat het kenmerk van het programma hetzelfde blijft.

Projectbesluit

Het laten vervallen van artikel 5.6 van het Omgevingsbesluit heeft geen gevolgen, omdat de eisen geborgd zijn op wetsniveau en dus blijven gelden.

Onteigening

¹³ Artikel 7.6, eerste lid (nieuw) van het Omgevingsbesluit.

¹⁴ Kamerstukken II, 2026D41075, Monitor Werking Omgevingswet - Rapportage 2025, par. 3.2.

De wijziging van het Omgevingsbesluit die ziet op de inhoud van de onteigeningsbeschikking heeft geen tot zeer beperkte gevolgen voor de onteigenaar of het bevoegd gezag voor het geven van de onteigeningsbeschikking. De zakelijke beschrijving vormt ook nu al onderdeel van de onteigeningsbeschikking. De wijziging regelt, althans stelt buiten twijfel, dat dit voortaan ook zo is als het onteigeningsbelang is gebaseerd op het (nieuwe) artikel 11.6, tweede lid, van de Omgevingswet.

De wijziging van het Omgevingsbesluit die ziet op de terinzagelegging van de ontwerponteigeningsbeschikking heeft eveneens geen tot zeer beperkte gevolgen voor de onteigenaar of het bevoegd gezag voor het geven van de onteigeningsbeschikking. De wijziging houdt in dat het onderliggende (ontwerp) ruimtelijk besluit of aangevraagde ruimtelijk besluit alleen ter inzage hoeft te worden gelegd (met de ontwerponteigeningsbeschikking en de grondtekening) als het onteigeningsbelang conform de hoofdregel is gebaseerd op artikel 11.6, eerste lid, van de Omgevingswet. Deze terinzageleggingsverplichting gold al. De wijziging brengt dus geen extra uitvoeringslasten met zich mee.

4. Advies, toetsen en consultatie

Er is advies gevraagd, geconsulteerd en er zijn een aantal toetsen uitgevoerd om een inschatting te kunnen maken van de gevolgen van dit wetsvoorstel voor de samenleving. In onderstaande paragrafen komen de volgende onderdelen aan bod:

- 4.1 Internetconsultatie
- 4.2 Interbestuurlijke consultatie
- 4.3 ATR toets (Adviescollege toetsing regeldruk)

4.1 Internetconsultatie

De internetconsultatie met betrekking tot dit wijzigingsbesluit vond plaats van [datum] tot [datum].

Na afloop van de internetconsultatie zal deze paragraaf worden aangevuld. Er zal worden stilgestaan bij de onderwerpen die centraal stonden bij de internetconsultatie.

4.2 Code interbestuurlijke verhoudingen

Tijdens de ambtelijke voorbereiding is dit wijzigingsbesluit informeel besproken met de decentrale overheden. In het kader van de Code Interbestuurlijke Verhoudingen zijn de decentrale overheden ook in de gelegenheid gesteld om formeel te reageren.

Na afloop van de consultatie zullen de reacties worden opgenomen in deze paragraaf. Ook zal worden aangegeven hoe met de reacties is omgesprongen.

4.3 Adviescollege toetsing regeldruk

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft de consultatieversie van het besluit ter toetsing aan het Adviescollege toetsing regeldruk (hierna: ATR of college) voorgelegd.

Deze paragraaf wordt aangevuld na ontvangst van het advies.

4.4 Voorhang

Artikel 23.5, eerste lid, van de Omgevingswet bepaalt dat de voordracht voor een algemene maatregel van bestuur op grond van onder meer de hoofdstukken 16 en 18 niet eerder wordt gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der

Staten-Generaal is overgelegd. Ondanks dat artikel 23.5 Omgevingswet van toepassing is, wordt in dit wijzigingsbesluit niet gereflecteerd op de doorwerking van het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantasting bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt, zoals artikel 23.6 van de Omgevingswet vereist. Met dit wijzigingsbesluit is immers geen inhoudelijke wijziging op het vlak van milieu en gezondheid beoogd. Het wijzigingsbesluit bevat enkel wijzigingen van wetstechnische aard die nodig zijn voor de uitvoering van de WOWs.

Deze paragraaf wordt ingevuld na de voorhangprocedure bij beide kamers der Staten-Generaal

5. Overgangsrecht en inwerkingtreding

5.1 Overgangsrecht

Voor dit wijzigingsbesluit is bezien of overgangsrecht nodig is. Voor de bestuursrechtelijke handhavingstaak is dat niet het geval. In artikel VI, vijfde lid, van de WOWs is al voorzien in overgangsrecht voor beschikkingen die voor inwerkingtreding van die wijzigingswet zijn gegeven. In die gevallen blijven de voor die datum van toepassing zijnde bepalingen uit de Omgevingswet van kracht. Daarmee is niet nodig om ook op AMvB-niveau in overgangsrecht te voorzien.

Er is geen overgangsrecht nodig voor de situatie dat een ontwerpprogramma voor inwerkingtreding van het onderhavige besluit al ter inzage is gelegd. Voor deze programma's geldt namelijk dat terinzagelegging al heeft plaatsgevonden. Voor toekomstige programma's die in ontwerp ter inzage worden gelegd moet voortaan mededeling worden gedaan van het ontwerp in het betreffende publicatieblad met toepassing van de standaarden. Het wordt niet onredelijk bezwarend gevonden dat voor in procedure zijnde programma's deze verplichting met onmiddellijke ingang gaat gelden. Van het ontwerp van het programma wordt op dit moment al door verschillende bevoegde gezagen vrijwillig mededeling gedaan in het betreffende publicatieblad met toepassing van de standaarden. Er is ook geen overgangsrecht nodig voor de verplichting om wijzigingen in bestaande programma's te consolideren. De software waarmee het programma in het DSO-LV wordt ingeladen beschikt al over de noodzakelijke functionaliteit om het programma geconsolideerd vorm te geven. Zie ook de paragraaf 3 van het algemeen deel van deze nota van toelichting waarin de gevolgen van dit wijzigingsbesluit zijn beschreven.

Voor het laten vervallen van artikel 5.6 van het Omgevingsbesluit is geen overgangsrecht nodig, omdat de eisen geborgd zijn op wetsniveau en dus blijven gelden.

Voor de wijzigingen van artikelen 7.5 en 7.6 van het Omgevingsbesluit is geen overgangsrecht nodig. De wijzigingen regelen dat de betreffende bepalingen aansluiten bij de via de WOWs voorziene wijzigingen van artikel 11.6 van de Omgevingswet, in het bijzonder de toevoeging van een nieuw tweede lid aan die bepaling. Het gaat om het toevoegen van specifieke situaties waarvoor onteigening onder de Omgevingswet mogelijk wordt gemaakt.¹⁵ Er zijn geen gevolgen voor de onder de Omgevingswet al bestaande onteigeningsmogelijkheden.

¹⁵ Het recht zoals dat gold voor inwerkingtreding van de Omgevingswet bood deze mogelijkheden tot onteigening ook al op grond van voormalige titels uit de onteigeningswet.

5.2 *Inwerkingtreding*

Omdat dit wijzigingsbesluit wijzigingen bevat die nodig zijn ter uitvoering van de WOws zal de inwerkingtreding zoveel mogelijk tegelijkertijd met die wet plaatsvinden. Om dit te bewerkstelligen is er in navolging van de wet voor gekozen om de datum van inwerkingtreding bij koninklijk besluit te bepalen. Zodoende kan in één koninklijk besluit dezelfde inwerkingtredingsdatum worden vastgelegd voor zowel de WOws als voor dit wijzigingsbesluit. Vanzelfsprekend zal hierbij rekening worden gehouden met de in aanwijzing 4.17 van de Aanwijzingen voor de regelgeving voorgeschreven vaste verandermomenten. Mocht het nodig blijken om voor een van de in dit wijzigingsbesluit geregelde onderwerpen een langere voorbereidingstijd te hanteren dan laat de inwerkingtredingsbepaling hier ook ruimte voor, doordat is bepaald dat de datum van inwerkingtreding voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgelegd.

II. Artikelsgewijs deel

In het opschrift van de artikelen of de onderdelen is tussen vierkante haken [...] aangegeven wat de grondslag in de Omgevingswet is.

Artikel I (Besluit activiteiten leefomgeving) [artikel 18.2, tweede lid, Omgevingswet]

De wijzigingsopdrachten opgenomen in artikel I van dit wijzigingsbesluit voorzien in de opname van telkens een nieuw artikel in hoofdstuk 14, de afdelingen 2.2, 6.1, 7.1, 9.1, 10.1, 12.1, 13.1, 15.1, 17.1 en de paragrafen 11.1.1, 11.2.1, 11.3.1, 18.1.1, 18.2.1 en 19.1.2 van het Bal. De artikelen zijn qua opschrift en formulering grotendeels gelijk en strekken ertoe de bestuursrechtelijke handhavingstaak in het Bal vast te leggen. De artikelen die niet zijn onderverdeeld in leden en de eerste leden van de artikelen die dat wel zijn sluiten aan bij ontwerpprincipe a zoals vermeld in de tabel opgenomen in paragraaf 2.1.3 van het algemeen deel van deze nota van toelichting (hierna: de tabel). Veelal houden de tweede leden die in het leven zijn geroepen verband met ontwerpprincipe b van de tabel. Het tweede en derde lid van artikel 2.9a van het Bal vormen hierop een uitzondering. In die leden is de aanwijzing geregeld van het bestuursorgaan belast met de bestuursrechtelijke handhavingstaak voor de regels in de paragrafen 5.3.1 (PRTR-verslag) en 5.4.1a (openbaarmaking gegevens energie-efficiëntie datacentra). De regels in de genoemde paragrafen vinden niet hun grondslag in artikel 4.3 van de Omgevingswet. Dit brengt mee dat voor deze paragrafen het handhavingsbevoegd gezag in lijn met de regeling voor deze paragrafen in artikel 13.1 van het Omgevingsbesluit met inachtneming van artikel 2.3 van de Omgevingswet is aangewezen. Hier is dus ontwerpprincipe c in combinatie met d van toepassing.

Artikel II (Besluit bouwwerken leefomgeving) [artikel 18.2, tweede lid, Omgevingswet]

De wijzigingsopdrachten in artikel II van dit wijzigingsbesluit voorzien in de opname van twee artikelen in afdeling 2.1 en 7.2 van het Bbl, te weten de artikelen 2.2a en 7.30a. Artikel 2.2a bevat voor het merendeel van de bij het Bbl gestelde algemene regels de toedeling van het handhavingsbevoegd gezag. Het gaat hier om regels over bouwwerken gesteld in de hoofdstukken 2 tot en met 6 en in hoofdstuk 7, afdeling 7.1, Bbl. De toedeling in artikel 2.2a, eerste lid, sluit aan bij het in de tabel uit paragraaf 2.3.1 van het algemeen deel van deze nota van toelichting (hierna: de tabel) genoemde ontwerpprincipe a. De toedeling in artikel 2.2a, tweede lid, die betrekking heeft op de

regels in afdeling 6.4 van het Bbl over het energielabel, is gebaseerd op het in de tabel genoemde ontwerpprincipe b en d. Het betreft hier de omzetting van artikel 13.1, eerste lid, onder i, van het Omgevingsbesluit. De toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak in artikel 7.30a ziet op de algemene regels in afdeling 7.2 Bbl. Deze regels gaan over het mobiel breken van bouw- en sloopafval afkomstig van bouwwerken en wegen. De toedeling in artikel 7.30a sluit eveneens aan bij het in de tabel genoemde ontwerpprincipe a.

Artikel III (Besluit kwaliteit leefomgeving) [artikel 18.2, tweede lid, Omgevingswet]

De wijzigingsopdrachten opgenomen in artikel III voorzien in het toevoegen van telkens een nieuw artikel aan afdeling 3.4 en de paragrafen 3.5.3 en 11.2.5.1 van het Bkl. In deze artikelen is op grond van artikel 18.2, tweede lid, van de Omgevingswet bepaald welk bestuursorgaan belast is met de bestuursrechtelijke handhavingstaak. Zo is in artikel 3.17a van het Bkl bepaald dat het dagelijks bestuur van het waterschap de handhavingstaak vervult als een ander rechtspersoon dan het waterschapsbestuur voorziet in het ontwerpen of bouwen van een zuiveringstechnisch werk. In de artikelen 3.29a en 11.50a van het Bkl is de bestuursrechtelijke handhavingstaak belegd bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Deze voorziet in de handhaving waar het gaat om taken die in de artikelen 3.29, tweede lid, en 11.45, vierde lid, onder d, van het Bkl zijn toegewezen aan de beheerder, bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Spoorwegwet. De aanwijzing in de bovengenoemde artikelen sluit aan bij ontwerpprincipe b van de tabel opgenomen in paragraaf 2.1.3 van het algemeen deel van deze nota van toelichting. De bestuursorganen die belast zijn met de bestuursrechtelijke handhaving zijn met inachtneming van artikel 2.3 van de Omgevingswet aangewezen.

Artikel IV (Omgevingsbesluit)

Onderdeel A (artikel 1.1a, eerste lid)

De wijzigingsopdracht in onderdeel A hangt samen met de in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit aangebrachte wetstechnische wijzigingen met betrekking tot de toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.1 van het algemeen deel van deze nota van toelichting.

Onderdeel B (artikel 5.6)

Met dit onderdeel is artikel 5.6 van het Omgevingsbesluit komen te vervallen. In dit artikel werden de onderdelen opgesomd die een projectbesluit in ieder geval moet bevatten. Deze opsomming heeft via de WOw's een plek gekregen in artikel 5.51, eerste lid, Omgevingswet (nieuw).

Onderdelen C en G tot en met J (artikelen 6.4a, 10.42c0, 10.46a, 10.49a0 en 10.49f) [artikel 18.2, tweede lid, Omgevingswet]

De wijzigingsopdrachten in artikel IV, onderdelen C en G tot en met J, van dit wijzigingsbesluit voorzien in de opname van een nieuw artikel aan het slot van hoofdstuk 6 en de paragrafen 10.8.5, 10.8.6, 10.8.7 en 10.8.8 van het Omgevingsbesluit. De toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak in die artikelen is in alle gevallen gebaseerd op ontwerpprincipe c. Het nieuwe artikel 6.4a ziet op de algemene regels over faunabeheereenheden en faunabeheerplannen in hoofdstuk 6 van het Omgevingsbesluit.

Bij de toedeling is onderscheid gemaakt tussen gevallen waarin gedeputeerde staten het handhavingsbevoegd gezag zijn en gevallen waarin Onze Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur dat is. Hierbij is de bevoegdheidsverdeling tussen deze twee bestuursorganen gevolgd zoals die luidt op grond van artikel 8.1 van de Omgevingswet in samenhang met artikel 6.4 van het Omgevingsbesluit. De nieuwe artikelen in de paragrafen 10.8.5, 10.8.6, 10.8.7 en 10.8.8 van het Omgevingsbesluit zien alle op de toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak voor algemene regels die betrekking hebben op de verplichting gegevens te verstrekken over een bepaald aspect van de fysieke leefomgeving. Voor zover de desbetreffende algemene regels een verplichting tot gegevensverstrekking bevatten die zich richt tot zowel bestuursorganen als andere normadressanten, is de toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak toegespitst op laatstgenoemde categorie (zie de artikelen 10.49a0 en 10.49f). Het toezicht op de naleving van desbetreffende artikelen door bestuursorganen verloopt via interbestuurlijk toezicht. In dat geval is uit hoofde van artikel 18.1, tweede lid, van de Omgevingswet, zoals gewijzigd door de WOws, bestuursrechtelijke handhaving niet mogelijk.

Onderdeel D (artikel 7.5 Ob) [artikel 11.6 Omgevingswet]

Artikel 7.5 bepaalt welke specifieke informatie de onteigeningsbeschikking in ieder geval moet bevatten. In onderdeel e werd de eis gesteld dat de onteigeningsbeschikking een beschrijving bevatte van de beoogde vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer van de fysieke leefomgeving waarvoor de onteigening nodig is. Het nieuwe tweede lid van artikel 11.6 van de Omgevingswet bevat enkele uitzonderingen op de hoofdregel dat een onteigeningsbelang alleen aanwezig is als een nieuwe vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer van de fysieke leefomgeving wordt beoogd, die is mogelijk gemaakt in een omgevingsplan, een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of een projectbesluit. Om buiten twijfel te stellen dat de onteigeningsbeschikking ook in deze bijzondere gevallen een zakelijke beschrijving moet bevatten, is een wijziging van artikel 7.5, onderdeel e, doorgevoerd die inhoudt dat de beschikking een beschrijving van "het onteigeningsbelang" bevat. De bepaling is daarmee explicieter in lijn met zowel het eerste als het nieuwe, tweede lid van artikel 11.6 van de Omgevingswet.

Onderdeel E (artikel 7.6 Ob) [artikel 11.6, eerste lid, Omgevingswet]

Artikel 7.6 regelt de terinzagelegging van het ontwerp van de onteigeningsbeschikking. Vanwege het nieuwe tweede lid van artikel 11.6 van de Omgevingswet kan ook sprake zijn van een onteigeningsbelang, terwijl een ten behoeve van de in dat artikellid genoemde werken of situaties vastgesteld (ontwerp) omgevingsplan of projectbesluit of aanvraag om of verleende omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit ontbreekt. Die informatie kan dan ook niet ter inzage worden gelegd, zoals artikel 7.6, aanhef en onder b, van het Omgevingsbesluit vereist. Daarom is artikel 7.6 van het Omgevingsbesluit gewijzigd en is het artikel onderverdeeld in twee leden. In het tweede lid is de inhoud van het voormalige onderdeel b opgenomen, met daarin een kleine toevoeging, namelijk dat er sprake moet zijn van een onteigeningsbelang als bedoeld in artikel 11.6, eerste lid, van de Omgevingswet. Het tweede lid regelt dus dat, als sprake is van een onteigeningsbelang in artikel 11.6, eerste lid van de wet, het ontwerp van de onteigeningsbeschikking ter inzage wordt gelegd met het (ontwerp) omgevingsplan of projectbesluit, of aanvraag om of verleende omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, waarmee de

beoogde vorm van ontwikkeling, gebruik of beheer van de fysieke leefomgeving mogelijk wordt gemaakt, en met daarop een projectie van de grondtekening.

De verplichting om een grondtekening met het ontwerp van de onteigeningsbeschikking ter inzage te leggen wordt gehandhaafd. Dit is geregeld in het eerste lid van artikel 7.6 van het Omgevingsbesluit (voorheen was dit artikel 7.6 aanhef onder a Omgevingsbesluit).

Onderdeel F (artikel 10.9a) [de artikelen 16.40, eerste lid, en 16.77b, tweede lid, Omgevingswet]

Eerste lid

In de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit staat de procedure voor het vaststellen van een programma. De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) is verplicht voor de programma's in de paragrafen 3.2.2 tot en met 3.2.4 van de Omgevingswet. Deze procedure geldt ook voor het wijzigen van een dergelijk programma, tenzij het gaat om een wijziging van ondergeschikte aard.¹⁶ Het toepassen van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure is in beginsel niet verplicht voor vrijwillige programma's die alleen zijn gebaseerd op paragraaf 3.2.1 van de Omgevingswet. Dit volgt uit artikel 16.27, eerste lid, van de Omgevingswet. De uniforme openbare voorbereidingsprocedure is ook van toepassing op vrijwillige programma's die een programmatische aanpak bevatten en mede gebaseerd zijn op paragraaf 3.2.4 van de Omgevingswet. Als voor een programma een milieueffectprocedure moet worden doorlopen, dan is op grond van artikel 16.40, eerste lid, van de Omgevingswet de uniforme openbare voorbereidingsprocedure ook van toepassing op *vrijwillige* programma's. Bovendien is het bestuursorgaan verplicht om in dat geval mededeling te doen van het *ontwerp*programma door publicatie ervan in het voor het bestuursorgaan aangewezen publicatieblad. Dit is geregeld in het via dit wijzigingsbesluit ingevoegde artikel 10.9a, eerste lid, Omgevingsbesluit. Informatie uit de officiële publicatie wordt vervolgens gebruikt om het ontwerp ook in de landelijke voorziening van het DSO-LV te tonen.

De mededeling in de vorm van een volledige publicatie komt in de plaats van de terinzagelegging van het ontwerp, bedoeld in artikel 3:11, eerste lid, van de Awb. Artikel 3:11 van de Awb biedt ruimte om bij wettelijk voorschrift (in dit geval: in het Omgevingsbesluit) mededeling voor te schrijven in plaats van terinzagelegging gecombineerd met een kennisgeving. De term 'mededeling' betreft een integrale publicatie en de term 'kennisgeving' betreft een zakelijke weergave van de inhoud in combinatie met een terinzagelegging.

Mededeling van het *ontwerp*programma in het publicatieblad heeft tot gevolg dat het ontwerp moet worden opgesteld volgens de standaarden uit de Regeling standaarden publicatie Omgevingswet.¹⁷ Dit betekent dat het ontwerpprogramma moet worden vormgegeven overeenkomstig de standaarden voor het programma en dat zij worden getoond in het DSO-LV, net zoals het vastgestelde programma.

Tweede lid

¹⁶ Artikel 16.27, tweede lid Omgevingswet.

¹⁷ Op grond van artikel 2.1, eerste lid, van de Regeling standaarden publicaties Omgevingswet.

Het tweede lid van artikel 10.9a Omgevingsbesluit (nieuw) regelt dat programma's geconsolideerd beschikbaar worden gesteld. Voor algemeen verbindende voorschriften, beleidsregels en gemeenschappelijke regelingen geldt op grond van artikel 19, eerste lid, van de Bekendmakingswet een verplichting om deze in geconsolideerde vorm beschikbaar te stellen. Voor omgevingsvisies is de verplichting tot consolidatie in artikel 10.7a, tweede lid, van het Omgevingsbesluit van overeenkomstige toepassing verklaard. Zo wordt gegarandeerd dat omgevingsvisies ook na wijziging geconsolideerd beschikbaar blijven. Voor programma's is via dit wijzigingsbesluit ook een consolidatieplicht opgenomen om de gebruiksvriendelijkheid te verhogen. Het blijft wel mogelijk om opeenvolgende programma's vast te stellen. Als een programma bijvoorbeeld voor een bepaald tijdvak geldt dan zijn er twee opties:

1. het nieuwe programma over het eerdere programma vaststellen als een wijziging waarbij er gebruik kan worden gemaakt van renvoi om de wijzigingen aan te brengen of van integrale tekstvervanging bij een geheel nieuwe tekst. Het oude programma is via versiebeheer raadpleegbaar in het DSO-LV of;
2. een geheel nieuw programma vaststellen voor een nieuw tijdvak. In dat geval bestaan beide programma's naast elkaar in het DSO-LV.

Met de Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten is door een wijziging van artikel 16.77b, tweede lid, geregeld dat alle programma's bekend moeten worden gemaakt. Daarom maakt het tweede lid van artikel 10.9a van het Omgevingsbesluit geen onderscheid tussen typen programma's.

Onderdeel K (de artikelen 13.1 en 13.2)

Met onderdeel K van dit wijzigingsbesluit vervallen de artikelen 13.1 en 13.2 van het Omgevingsbesluit. Dit houdt verband met de bij de WOws gewijzigde systematiek voor het toedelen van de bestuursrechtelijke handhavingstaak. Daarbij is de wettelijke grondslag voor de artikelen 13.1 en 13.2 (het voormalige artikel 18.2, vierde en zesde lid, van de Omgevingswet) vervallen. Voor het voormalige artikel 18.2 zijn vijf artikelen in de plaats gekomen (de artikelen 18.2 tot en met 18.2e).

De toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak in artikel 13.1, gebaseerd op het voormalige artikel 18.2, zesde lid, van de Omgevingswet, ziet op diverse soorten bijzondere regels en besluiten in het stelsel van de Omgevingswet. De toedeling vindt in de nieuwe systematiek op uiteenlopende wijzen plaats, afhankelijk van het karakter van de desbetreffende regel of het desbetreffende besluit. De toedeling geschiedt overeenkomstig de uitgangspunten van de nieuwe systematiek zoveel mogelijk rechtstreeks op wetsniveau.¹⁸ Voor slechts een beperkt aantal onderdelen uit artikel 13.1 van het Omgevingsbesluit is nog een nadere regeling bij algemene maatregel van bestuur nodig.¹⁹ Daarin is bij dit wijzigingsbesluit voorzien. Het betreft de artikelen 2.9a, tweede en derde lid, en 13.5a, derde lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving (artikel I, onderdelen B en L, van dit wijzigingsbesluit) en artikel 2.2a, tweede lid, van het Besluit bouwwerken leefomgeving (artikel II, onderdeel A, van dit wijzigingsbesluit). Deze artikelen vinden hun grondslag in artikel 18.2, tweede lid, van de Omgevingswet zoals gewijzigd door de WOws. In dat artikellid is bepaald dat dat voor een bij algemene

¹⁸ Memorie van toelichting bij de Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten 20xx, p. 15 (RvS-versie).

¹⁹ Zie de Transponeringstabel bestuursrechtelijke handhaving die is opgenomen als bijlage bij de memorie van toelichting bij de Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten 20xx, p. 95 en 96 (RvS-versie).

maatregel van bestuur gestelde regel het bestuursorgaan bij wie de bestuursrechtelijke handhavingstaak berust bij die maatregel wordt aangewezen.

De toedeling van de bestuursrechtelijke handhavingstaak in artikel 13.2 van het Omgevingsbesluit, ziet op de gedoogplichten op grond van hoofdstuk 10 van de Omgevingswet. Hiervoor is de toedeling volledig naar wetsniveau overgeheveld. Het gaat hier om artikel 18.2c, tweede lid, onder b tot en met d, derde en vierde lid, van de Omgevingswet.²⁰

Artikel V

In artikel V van dit wijzigingsbesluit is geregeld dat de inwerkingtreding plaatsvindt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. De achterliggende gedachte is dat het koninklijk besluit dat nodig is voor de inwerkingtreding van de WO's ook kan voorzien in de inwerkingtreding van dit wijzigingsbesluit. Zodoende kan worden gewaarborgd dat de voor de uitvoering van de WO's benodigde wijzigingen tegelijkertijd met de wijzigingen uit die wet worden doorgevoerd. Daarbij zal uiteraard rekening worden gehouden met de vaste verandermomenten zoals voorgeschreven in aanwijzing 4.17 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Mocht het nodig blijken om voor een van de uitgewerkte onderwerpen meer voorbereidingstijd te hanteren dan biedt deze inwerkingtredingsbepaling daartoe ook de ruimte. Uit de zinsnede 'dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgelegd' volgt namelijk dat per artikel of zelfs per onderdeel de inwerkingtreding kan worden geregeld bij koninklijk besluit.

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

²⁰ Zie eveneens de Transponeringstabel bestuursrechtelijke handhaving die is opgenomen als bijlage bij de memorie van toelichting bij de Wijzigingswet Omgevingswet stelselaspecten 20xx, p. 95 en 96 (RvS-versie).